

CESIUNEA DE CREANȚĂ TRANSFRONTALIERĂ - LEGEA APLICABILĂ EFECTELOR FAȚĂ DE TERȚI -

Dr. Arina DRAGODAN – Consilier juridic

I. Considerații generale

Cesiunea de creanțe constituie unul dintre mijloacele prin care participanții la piața financiară obțin lichiditățile și/sau accesul la creditare necesare pentru desfășurarea activităților lor comerciale.

În cazul cesiunilor de creanțe naționale, legea materială națională determină efectele față de terți (sau efectele patrimoniale) ale cesiunilor de creanțe, și anume cerințele care trebuie să fie îndeplinite de către cesionar pentru a se asigura că dobândește dreptul de proprietate asupra creanțelor care i-au fost cesionate în cazul în care ar apărea un conflict de prioritate. Cu toate acestea, într-o situație transfrontalieră, ar putea fi aplicabile mai multe legi naționale, iar cesionarii au nevoie de claritate cu privire la legea pe care trebuie să o respecte pentru a obține dreptul de proprietate asupra creanțelor care le-au fost cesionate.

La nivelul Uniunii Europene, cesiunea de creanță și subrogația convențională sunt reglementate, din punctul de vedere al determinării legii aplicabile, de art. 14 al Regulamentului (CE) nr. 593/2008¹ al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Regulamentul Roma I).

Comisia Europeană a apreciat că **cesiunea creanțelor** este un mecanism juridic care permite atât simplul transfer al creanțelor de la o persoană la alta, cât și operațiuni complexe utilizate pentru a finanța activitatea firmelor, de exemplu contractele de garanție reală, operațiunile de factoring și securitizarea. În esență, aceasta implică transferul efectuat de un creditor ("cedent") către o altă persoană ("cesionar") al creanței sale asupra unui debitor. Dată fiind interconectarea tot mai pronunțată a piețelor naționale, cesiunea implică deseori un element transfrontalier, ceea ce poate conduce la un conflict între legile aplicabile. Securitatea juridică în ceea ce privește legea care se aplică diferitelor raporturi în cauză este esențială pentru buna funcționare a operațiunilor de cesiune. O securitate juridică sporită conduce la o mai mare disponibilitate a capitalurilor și a creditelor la nivel transfrontalier și la rate de dobândă mai convenabile – în special în avantajul întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și, pe termen lung, la facilitarea circulației transfrontaliere a mărfurilor, a serviciilor și a capitalurilor.²

Comisia Europeană a identificat în cazul investițiilor transfrontaliere diferențe în ceea ce privește tratamentul național al efectelor asupra terților ale cesiunii creanțelor, care complică utilizarea acestor instrumente ca garanții transfrontaliere, în special atunci când împrumuturile bancare sunt mobilizate ca garanție financiară în cadrul operațiunilor de creditare efectuate de băncile centrale³ sau în contextul securitizărilor; de asemenea, investitorilor le este greu să evalueze riscul investițiilor de tip credit.

¹ Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I) (JO L 177/4.7.2008)

² Raport al Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European privind opozabilitatea față de terți a unei cesiuni de creanță sau subrogații și prioritatea creanței ce face obiectul cesiunii sau subrogației față de dreptul unei alte persoane, COM(2016) 626 final, 29.9.2016, Bruxelles

³ Raportul Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la caracterul adecvat al articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2002/47/CE privind contractele de garanție financiară, COM(2016) 430 final, 29.6.2016, Bruxelles

Astfel că normele de drept material aplicabile cesiunii în statele membre diferă considerabil. De exemplu, existau diferențe în ceea ce privește cerințele privind notificarea pentru a asigura opozabilitatea cesiunilor, în ceea ce privește normele de prioritate, în ceea ce privește normele aplicabile în cazul cesiunii unor creanțe viitoare, precum și în ceea ce privește restricțiile privind caracterul cesionabil al creanțelor.

De asemenea, normele privind conflictul de legi aplicabile efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe sunt stabilite la nivel de stat membru. Normele statelor membre privind conflictul de legi sunt neconcordanțe, întrucât se bazează pe factori de legătură diferiți pentru a stabili legea aplicabilă: de exemplu, normele privind conflictul de legi din Spania și Polonia se bazează pe legea creanței cesionate, normele privind conflictul de legi din Belgia și Franța se bazează pe legea țării în care cedentul își are reședința obișnuită, iar normele privind conflictul de legi din Țările de Jos se bazează pe legea contractului de cesiune. Normele naționale privind conflictul de legi sunt, de asemenea, neclare, în special în cazul în care nu sunt stabilite în legislație.

În absența armonizării acestor norme de drept material, Comisia a apreciat că soluțiile oferite de dreptul internațional privat sunt extrem de importante pentru rezolvarea conflictelor de legi.

Pentru a facilita investițiile transfrontaliere, Comisia a propus norme uniforme pentru a determina cu certitudine juridică care legislație națională se aplică în cazul efectelor asupra terților ale cesionării creanțelor.⁴

Banca Centrală Europeană⁵ aprecia, la rândul său, că în prezent, efectele patrimoniale ale cesiunii de creanțe sunt reglementate prin legislația națională, care prezintă neconcordanțe la nivelul statelor membre. În mod special în ceea ce privește creanțele care reprezintă împrumuturi bancare, în pofida faptului că anumite aspecte importante au fost armonizate prin intermediul Directivei 2002/47/CE⁶ a Parlamentului European și a Consiliului, **validitatea cesiunii acestora și constituirea de drepturi de garanție asupra lor rămân sub incidența legislației naționale**.⁷ În lipsa armonizării, agenții economici din Uniunea Europeană nu pot ști care cerințe se vor aplica, în contextul unei tranzacții transfrontaliere⁸, pentru cesiunea validă a unei creanțe sau pentru o tranzacție care implică garanția aferentă unei creanțe. În plus, deși un anumit nivel de armonizare a fost realizat în temeiul articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008⁹ al Parlamentului European și al Consiliului, dispozițiile acestuia nu desemnează legislația aplicabilă tuturor efectelor reale ale cesiunii de creanțe.¹⁰

Insecuritatea legată de legea aplicabilă în contextul cesiunii de creanțe transfrontaliere implică atât riscuri juridice, cât și riscuri financiare pentru participanții la piața financiară, iar diminuarea acestor riscuri presupune costuri adăugate pentru tranzacțiile financiare, precum și com-

⁴ Ibidem

⁵ *Avizul Băncii Centrale Europene din 18 iulie 2018 cu privire la o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe*, (CON/2018/33) (2018/C 303/02) (JO C 303/2/29.8.2018)

⁶ *Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară* (JO L 168/27.6.2002), p. 43

⁷ Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2002/47/CE permite statelor membre să mențină normele naționale cu privire la încheierea, valabilitatea, executarea sau admiterea ca probă a contractului de garanție financiară, precum și cu privire la punerea la dispoziție a garanției financiare în temeiul unui contract de garanție financiară încheiat înainte de adoptarea Directivei 2002/47/CE.

⁸ Astfel cum se afirmă în mod corespunzător în expunerea de motive la regulamentul propus, “[c]laritatea cu privire la proprietarul unei creanțe în urma cesiunii transfrontaliere a acesteia este relevantă pentru participanții de pe piețele financiare, precum și pentru economia reală.”

⁹ Idem 1 p. 6

¹⁰ Acest lucru se întâmplă în pofida faptului că, potrivit considerentului 38 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008, în contextul cesiunii de creanță, articolul 14 alineatul (1) se aplică și aspectelor reale ale unei cesiuni între cedent și cesionar.

plexității în ceea ce privește realizarea creanțelor în situații de insolvență a cedentului. Insecuritatea legată de legea proprietății care se aplică transferului de creanțe transfrontaliere poate descuraja cesiunile de creanțe, lipsind participanții la piața financiară de accesul la credite pentru promovarea oportunităților de afaceri.

Astfel, la nivelul Uniunii Europene nu existau norme în materie de conflict de legi care să reglementeze efectele față de terți (sau efectele patrimoniale) ale cesiunilor de creanțe. Existau astfel de norme privind conflictele de legi la nivelul statelor membre, dar acestea sunt neconcordante și deseori neclare. În cazul cesiunilor transfrontaliere de creanțe, neconcordanțele dintre normele naționale privind conflictul de legi conduc la incertitudine juridică în ceea ce privește legea care se aplică efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe. Lipsa securității juridice generează un risc juridic în cazul cesiunilor transfrontaliere de creanțe - care nu există în cazul cesiunilor interne - întrucât se pot aplica norme materiale naționale diferite în funcție de statul membru ale cărui instanțe sau autorități soluționează un litigiu referitor la titlul de proprietate asupra creanței.

Pentru rezolvarea acestor probleme, **la 12 martie 2018, a fost adoptată o propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului cu privire la legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe.**¹¹

Prin completarea articolului 14 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008, care nu abordează aceste aspecte specifice, regulamentul propus urmărește să instituie norme pentru stabilirea jurisdicției aplicabile în legătură cu legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe. În acest fel, un astfel de regulament își propune să contribuie, totodată, la promovarea investițiilor transfrontaliere, acesta fiind unul dintre obiectivele urmărite de Uniune prin intermediul uniunii piețelor de capital.

Regula generală prevăzută în regulamentul propus este că **efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe trebuie reglementate de legea țării în care cedentul își are “reședința obișnuită”**, care înseamnă, pentru societăți și alte organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, sediul administrației lor centrale; pentru persoane fizice acționând în exercitarea activității lor profesionale reședința obișnuită este locul unde persoanele respective își au sediul principal al activității.

În legătură cu această prevedere, Banca Centrală Europeană¹² observă că articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 593/2008¹³ face trimitere, pentru anumite aspecte, la legea contractului de cesiune și, pentru alte aspecte, la legea creanței cesionate. Regula generală instituită în propunerea de regulament se referă la o a treia jurisdicție, și anume reședința obișnuită a cedentului. Deși este fezabilă din punct de vedere juridic, regula prevăzută are deficiențe, în special în cadrul scenariilor în care creanțele private sunt utilizate drept garanții financiare în sensul articolului 1 alineatul (4) litera (a) din Directiva 2002/47/CE. Acest lucru se datorează faptului că legea unei a treia jurisdicții crește sarcina aferentă obligației de diligență care revine beneficiarilor garanției în cazul în care creanțele private, respectiv împrumuturile bancare, sunt mobilizate ca garanții pe o bază transfrontalieră.

Redăm textul exact al articolului 14 alineatele (1), (2) din Regulamentul (CE) nr. 593/2008: “Raporturile dintre cedent și cesionar sau dintre creditor și subrogat cu privire la o creanță față de un terț (“debitor”) în cadrul unei cesiuni de creanță sau al unei subrogații convenționale sunt reglementate de legea care se aplică, în temeiul prezentului regulament, contractului dintre cedent și cesionar, respectiv dintre creditor și subrogat.

Legea care reglementează creanța cedată sau cu privire la care a avut loc subrogația determină caracterul cesionabil al acesteia, raporturile dintre cesionar și debitor, condițiile în care

¹¹ *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe*, COM(2018) 96 final din 12.3.2018, 2018/0044 (COD), Bruxelles

¹² Idem 5

¹³ Idem 1, p. 6-16

cesiunea sau subrogația îi este opozabilă debitorului, precum și caracterul liberator al prestației executate de către debitor.”.

Întrucât regulamentul propus privește numai conflictele de legi, nu și aspectele de fond, Banca Centrală Europeană a apreciat că unul dintre riscurile rezultate din mobilizarea creanțelor private drept garanții pentru băncile centrale atât în jurisdicțiile zonei euro, cât și la nivelul Uniunii, îl constituie riscul exercitării drepturilor de compensare de către debitori (sau garanți) terți ale acestor creanțe private în legătură cu sumele datorate terților respectivi de creditorii acestor creanțe. Acest risc poate reduce în mod semnificativ valoarea creanței private și ar putea să compromită caracterul său “corespunzător” ca garanție.

II. Domeniul de aplicare al propunerii de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe COM(2018) 96 final

Aplicare universală

Regulamentul care urmează să fie aprobat va fi considerat ca având o aplicabilitate universală, ceea ce înseamnă că legea națională desemnată ca fiind aplicabilă de către regulamentul propus va fi aplicabilă chiar dacă nu este cea a unui stat membru.

Obiectivul regulamentului este de a oferi certitudine juridică prin stabilirea de norme comune în materie de conflict de legi care să desemneze legea națională aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe.

Domeniul de reglementare

Regulamentul se va aplica efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe în materie civilă și comercială în situații care implică un conflict de legi.

Acesta nu reglementează transferul de contracte (de exemplu, contractele derivate), în care se transferă atât drepturile (sau creanțele), cât și obligațiile și nici novația contractelor care cuprind astfel de drepturi și obligații.

De asemenea, Regulamentul precizează că acesta nu reglementează transferul și nici novația contractelor, prin urmare tranzacționarea instrumentelor financiare, precum și compensarea și decontarea acestor instrumente vor continua să fie reglementate de legea aplicabilă obligațiilor contractuale, astfel cum este stabilită în Regulamentul Roma I. Această lege este în mod normal aleasă de părțile la contract sau desemnată prin norme nediscreționare aplicabile piețelor financiare.

Regulamentul nu se aplică, în special, în materie fiscală, vamală sau administrativă.

Articolul 1 alineatul (2) din Regulament conține o listă a excluderilor din domeniul de aplicare al Regulamentului. Aceste aspecte vor fi reglementate fie de legislația existentă a Uniunii, fie de normele naționale privind conflictul de legi.

Astfel că sunt excluse din domeniul de aplicare al Regulamentului:

 cesiunea de creanțe rezultate din relațiile de familie și din relațiile considerate ca având efecte comparabile în conformitate cu legea aplicabilă acestora, inclusiv obligațiile de întreținere;

 cesiunea de creanțe rezultate din aspectele patrimoniale ale regimurilor matrimoniale și din aspectele patrimoniale ale relațiilor care sunt considerate, în conformitate cu legea care le este aplicabilă, ca având efecte comparabile cu cele ale căsătoriei, precum și cesiunea de creanțe rezultate din testamente și succesiuni;

 cesiunea de creanțe rezultate din cambii, cecuri și bilete la ordin, precum și din alte instrumente negociabile, în măsura în care obligațiile care decurg din astfel de instrumente negociabile derivă din caracterul lor negociabil;

 cesiunea de creanțe aferente aspectelor reglementate de dreptul societăților și al altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, precum constituirea, prin înregistrare sau în

alt mod, capacitatea juridică, organizarea internă sau dizolvarea societăților și a altor organisme, constituite sau nu ca persoane juridice, și răspunderea personală a asociațiilor și membrilor acestora pentru obligațiile societății sau ale organismului;

✎ cesiunea de creanțe rezultate din constituirea de fiducii și din raporturile dintre constituitori, fiduciari și beneficiarii fiduciilor;

✎ cesiunea de creanțe rezultate din contracte de asigurare de viață ce decurg din activități desfășurate de alte organizații decât întreprinderile menționate la articolul 2 alineatele (1) și (3) din Directiva 2009/138/CE¹⁴ privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II), al căror obiect este de a plăti indemnizații persoanelor angajate sau liber-profesioniste care aparțin unei întreprinderi sau grup de întreprinderi, ori unui sector profesional sau interprofesional, în caz de deces, supraviețuire, întrerupere sau reducere a activității, sau în caz de boală profesională sau provocată de accidente de muncă.

Legea aplicabilă și domeniul de aplicare al acesteia

Regulamentul prevede norme uniforme privind conflictul de legi aplicabile efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe.

Normele comune privind conflictul de legi prevăzute în propunerea de regulament prevăd, ca regulă generală, că legea țării în care cedentul își are reședința obișnuită va reglementa efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe. Cu toate acestea, propunerea de regulament prevede, de asemenea, excepții care supun anumite cesiuni legii creanței cesionate în cazul în care regula generală nu ar fi adecvată, precum și posibilitatea de a alege legea pentru securitizările care vizează extinderea pieței securitizărilor.

Astfel, la articolul 4 care reglementează legea aplicabilă se dispune că **efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe sunt reglementate de legea țării în care cedentul își are reședința obișnuită la data cesiunii.**

Deci, conform normei generale, legea care reglementează efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe este legea țării în care cedentul își are reședința obișnuită la data cesiunii.

La alineatul (2) al articolului 4 din Regulament se prevăd **două excepții bazate pe legea creanței cesionate**, respectiv că legea aplicabilă creanței cesionate reglementează efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe având ca obiect:

1. numerar creditat într-un cont la o instituție de credit;
2. creanțele rezultate dintr-un instrument financiar.

De asemenea, la alineatul (3) al aceluiași articol se prevede posibilitatea pentru cedent și cesionar ca, în cadrul unei securitizări, să aleagă legea creanței cesionate ca lege aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunii. Desemnarea legii aplicabile trebuie să fie expresă în contractul de cesiune sau într-un acord separat.

Totodată, la alineatul (4) al articolului 4 din Regulament este prevăzută o normă aplicabilă conflictelor de prioritate dintre cesionari ce decurg din aplicarea legii țării în care cedentul își are reședința obișnuită și a legii creanței cesionate în ceea ce privește efectele față de terți a două cesiuni ale aceleiași creanțe, astfel, “conflictele privind ordinea de prioritate între cesionarii aceleiași creanțe în cazul în care efectele față de terți ale uneia dintre cesiuni sunt reglementate de legea țării în care cedentul își are reședința obișnuită, iar efectele celorlalte cesiuni sunt reglementate de legea aplicabilă creanței cesionate sunt soluționate de legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunii de creanță care a devenit prima opozabilă față de terți în temeiul legii sale aplicabile”.

Legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe, adică legea materială națională, trebuie să reglementeze mai multe aspecte, respectiv să stabilească cine a dobândit

¹⁴ Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) (JO L 335/17.12.2009), p. 1

dreptul de proprietate asupra creanței supuse cesiunii. În acest sens, Regulamentul dispune că, legea aplicabilă va trebui să reglementeze două aspecte principale:

↳ opozabilitatea față de terți a cesiunii de creanță: și anume, măsurile care trebuie luate de către cesionar pentru a-și putea invoca dreptul asupra creanței față de terți - de exemplu, înregistrarea cesiunii pe lângă o autoritate publică sau într-un registru public sau notificarea în scris a debitorului cu privire la cesiune; și

↳ aspectele referitoare la prioritate: și anume, stabilirea persoanei al cărei drept are prioritate în caz de conflict între reclamanți concurenți - de exemplu, între cesionari concurenți în cazul în care aceeași creanță a fost cesionată de mai multe ori sau între un cesionar și un alt titular de drepturi, de exemplu un creditor al cedentului sau al cesionarului în cazuri de insolvență.

Cazul conflictului de legi

Regulamentul reglementează la articolul 9 situația statelor cu mai multe sisteme juridice, unde poate apărea un conflict de legi.

Astfel, în cazul în care un stat cuprinde mai multe unități teritoriale, fiecare având propriile sale norme de drept în materie de efecte față de terți ale cesiunilor de creanțe, fiecare unitate teritorială se consideră ca fiind un stat în scopul identificării legii aplicabile în temeiul Regulamentului.

Un stat membru care cuprinde mai multe unități teritoriale, fiecare având propriile norme de drept în materie de efecte față de terți ale cesiunilor de creanțe, nu are obligația de a aplica Regulamentul în cazul conflictelor de legi care privesc exclusiv unitățile sale teritoriale.

III. Definierea principalelor concepte pe care se bazează regulamentul propus, și anume “cesiune”, “creanță” și “efecte față de terți”

Definiția creanței

Regulamentul definește la articolul 2 litera (d) noțiunea de “creanță” ca fiind **dreptul de a solicita executarea unei prestații de orice natură, pecuniară sau nepecuniară, rezultată dintr-o obligație contractuală sau necontractuală.**

Propunerea de Regulament se referă la normele privind conflictul de legi aplicabile efectelor față de terți ale cesiunilor de “creanțe tradiționale”, de “creanțe financiare” (și anume, creanțe rezultate din instrumente financiare precum instrumentele financiare derivate care nu sunt înregistrate prin înscriere în cont și nu sunt considerate titluri de valoare în temeiul legislației naționale) și de “numerar creditat într-un cont la o instituție de credit”.

O creanță este dreptul unui creditor față de un debitor la plata unei sume de bani (de exemplu, creanțele comerciale) sau la executarea unei obligații (de exemplu, obligația de livrare a activelor suport în temeiul contractelor derivate).

Definiția conceptului de “creanță” din propunerea de regulament codifică noțiunea generală de creanță în temeiul Regulamentului Roma I, și anume un concept larg care se referă la o datorie de orice natură, pecuniară sau nepecuniară, rezultată dintr-o obligație contractuală reglementată de Regulamentul Roma I sau dintr-o obligație necontractuală reglementată de Regulamentul Roma II.

În accepțiunea Regulamentului, creanțele pot fi clasificate în trei categorii:

☐ **“creanțele tradiționale”** sau creanțele comerciale, precum sumele de bani care urmează a fi primite pentru tranzacții nedecontate (de exemplu, banii care urmează a fi primiți de o societate de la un client pentru facturile neachitate);

☒ **instrumentele financiare**¹⁵, printre care se numără valorile mobiliare și instrumentele financiare derivate tranzacționate pe piețele financiare. În timp ce valorile mobiliare sunt active, instrumentele financiare derivate sunt contracte care presupun atât drepturi (sau creanțe) ale părților la contract, cât și obligații în sarcina acestora. A doua categorie de creanțe sunt creanțele rezultate din instrumente financiare (denumite uneori și “creanțe financiare”), cum ar fi creanțele rezultate din contracte derivate (de exemplu, suma datorată după calcularea costurilor de lichidare în cadrul unui contract derivat).

☒ **numerarul** creditat într-un cont la o instituție de credit (cum ar fi o bancă), unde titularul contului (de exemplu, un consumator) este creditorul, iar instituția de credit este debitorul.

Definirea noțiunii de “cesiune de creanță”

Regulamentul definește la articolul 2 litera (c) **cesiunea de creanță** ca fiind **un transfer voluntar al dreptului de a pretinde satisfacerea unei creanțe de către un debitor**. Aceasta include:

- ☑ transferurile de creanțe pure și simple,
- ☑ subrogarea convențională,
- ☑ transferurile de creanțe cu titlu de garanție și de gaj sau alte drepturi de garanție asupra creanțelor.

“**Cedent**” înseamnă o persoană care îi transferă unei alte persoane dreptul său de a pretinde satisfacerea unei creanțe de către un debitor.

“**Cesionar**” înseamnă o persoană care obține de la o altă persoană dreptul de a pretinde satisfacerea unei creanțe de către un debitor.

Ca urmare, în cadrul cesiunii de creanță, un creditor (“cedentul”) îi transferă unei alte persoane (“cesionar”) dreptul său de a pretinde satisfacerea unei creanțe de către un debitor.

Regulamentul se referă numai la transferul voluntar al unei creanțe, inclusiv la subrogarea contractuală, și acoperă atât transferurile de creanțe pure și simple, cât și transferurile de creanțe cu titlu de garanție sau de gaj.

Definiția sintagmei “efecte față de terți”

La litera (e) a articolului 2 din Regulament se reglementează că sintagma “**efecte față de terți**” înseamnă efectele patrimoniale, și anume dreptul cesionarului de a-și revendica titlul de proprietate asupra unei creanțe care i-a fost cesionată față de alți cesionari sau beneficiari ai aceleiași creanțe sau ai unei creanțe echivalente din punct de vedere funcțional, față de alți creditori ai cedentului și față de alți terți.

Definiția noțiunii de “reședința obișnuită”

La litera (f) a articolului 2 din Regulament se reglementează “**reședința obișnuită**” care înseamnă:

➤ **sediul administrației lor centrale** pentru societăți și alte organisme, constituite sau nu ca persoane juridice,

➤ **sediul principal al activității** pentru persoane fizice acționând în exercitarea activității lor profesionale.

¹⁵ *Instrumentele financiare sunt enumerate în secțiunea C a anexei 1 la MiFID II, Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (JO L 173/12.6.2014), p. 349*

IV. Raportul Regulamentului cu alte dispoziții de drept al Uniunii și cu convențiile internaționale existente

În cazul în care există alte dispoziții de drept al Uniunii care reglementează, în domenii specifice, conflictul de legi privind efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe, Regulamentul nu aduce atingere aplicării acestor dispoziții.

De asemenea, Regulamentul nu aduce atingere aplicării convențiilor internaționale la care unul sau mai multe state membre sunt părți la momentul adoptării acestuia și care reglementează conflictul de legi în materie de efecte față de terți ale cesiunilor de creanțe.

Cu toate acestea, între statele membre, acest regulament prevalează față de convențiile încheiate exclusiv între două sau mai multe state membre în măsura în care aceste convenții privesc domeniul de reglementare al regulamentului.

Ca urmare, este asigurată garantarea aplicării legii speciale în raport cu norma generală care stabilește norme privind conflictul de legi aplicabile efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe în domenii specifice.

V. Cesiunea de creanță națională - reglementare în dreptul românesc

Întrucât regula generală prevăzută de *propunerea de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe* este că efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe trebuie reglementate de legea națională a țării în care cedentul își are "reședința obișnuită", prezentăm în cele ce urmează, succint, reglementarea instituției cesiunii de creanță de legea română.

În sistemul de drept românesc reglementarea cesiunii de creanță se află în Codul civil¹⁶, Cartea a V-a, Titlul VI - Transmisiunea și transformarea obligațiilor, respectiv, Capitolul I Cesiunea de creanță.

Astfel, la art. 1.566 din Codul civil este definită **cesiunea de creanță** ca fiind **convenția prin care creditorul cedent transmite cesionarului o creanță împotriva unui terț.**

Nu intră sub incidența acestei reglementări:

- transferul creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal;
- transferul titlurilor de valoare și altor instrumente financiare, cu excepția dispozițiilor secțiunii a 2-a din prezentul capitol.

Cesiunea de creanță mai este cunoscută în doctrina de specialitate¹⁷ și sub denumirea de "transport de creanță".

Legiuitorul a reglementat la art. 1.572 din Codul civil posibilitatea cesiunii unei creanțe viitoare, în acest caz, actul trebuind să cuprindă elementele care permit identificarea creanței cedate. Creanța se consideră transferată din momentul încheierii contractului de cesiune.

Cu privire la felurile cesiunii, Codul civil dispune la art. 1.567 faptul că **cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit.**

Dacă cesiunea este cu titlu gratuit, dispozițiile legale privind cesiunea de creanță se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de donație, iar dacă cesiunea este cu titlu oneros, se completează în mod corespunzător cu cele din materia contractului de vânzare-cumpărare sau, după caz, cu cele care reglementează orice altă operațiune juridică în cadrul căreia părțile au convenit să se execute prestația constând în transmiterea unei creanțe.

În ceea ce privește definirea noțiunii, în doctrină¹⁸ s-a apreciat că cea oferită de art. 1.566 alin. (1) din Codul civil este, deși concisă, în aceeași măsură, destul de clară, sintetizând esența

¹⁶ *Legea nr. 287/17.07.2009 privind Codul civil*, republicată (M.O. nr. 505/15.07.2011), cu modificările și completările ulterioare

¹⁷ Pop, L. – *Tratat de drept civil. Obligațiile, Volumul I - Regimul juridic general*, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 223

unei astfel de convenții, fără alte considerații, autorul punctând elementele pe care trebuie să le reținem. Astfel, trei sunt aspectele esențiale ale conceptului de cesiune de creanță, după cum urmează:

- cesiunea de creanță este o convenție, un contract;
- cesiunea de creanță presupune existența a două părți, denumite cedent și cesionar;
- obiectul cesiunii de creanță îl reprezintă creanța pe care cedentul o are față de un terț (debitorul cedat).

Același autor menționează faptul că,

“- în primul rând, față de elementele reținute la definiție, trebuie observat că o cesiune de creanță este, în fapt, un contract, o convenție, mai exact, un contract bilateral sau sinalagmatic, întrucât el presupune, așa cum vom vedea, drepturi și obligații în sarcina ambelor părți contractante. Sunt excluse, așadar, din sfera cesiunii de creanță, orice transmisiuni care se realizează altfel decât prin intermediul unei convenții, cum sunt, de pildă, moștenirile (în cazul persoanei fizice), sau transferul drepturilor de creanță ca urmare a reorganizării persoanei juridice, prin divizare sau fuziune. Fiind un contract, cesiunea de creanță este supusă tuturor condițiilor de fond și de formă cerute de lege oricărui contract, în general; în plus, trebuie avute în vedere, în această materie, și condițiile de opozabilitate a cesiunii de creanță, față de terți, în general, și față de debitorul cedat, în special.

- în al doilea rând, reținem că, în materia despre care vorbim aici, avem de-a face cu două părți semnatare, două părți contractante care poartă o denumire specifică, și anume cedent și cesionar. Așadar, indiferent de natura obligației care a dat naștere dreptului de creanță cedat (de pildă, dacă se cesionează o creanță rezultând dintr-un contract de împrumut, titularul dreptului de creanță se numește împrumutător) și chiar dacă, în principiu, o cesiune de creanță poate fi considerată o vânzare (cedentul fiind vânzătorul iar cesionarul fiind cumpărătorul), în operațiunea propriu-zisă a cesiunii de creanță putem folosi, în mod corect, doar cele două noțiuni: cedentul - cel care transmite creanța și cesionarul - cel care dobândește creanța. Prin urmare, sub acest aspect, regulile cesiunii de creanță se aplică tuturor transferurilor de creanțe efectuate printr-un contract în care părțile poartă denumirea specifică de cedent și cesionar.

- cel de-al treilea element definitoriu este obiectul cesiunii, iar, sub acest aspect, reținem că acesta poate consta numai într-o creanță. Creanța reprezintă dreptul unei persoane (creditor) de a pretinde de la o altă persoană (debitor) executarea unei anumite obligații, adică dreptul creditorului de a cere debitorului să dea, să facă sau să nu facă ceva. Această creanță constituie însuși obiectul cesiunii, adică obiectul unei transmisiuni de la cedent către cesionar; ca urmare, debitorul cedentului (debitorul creditorului inițial) devine debitorul cesionarului (debitorul creditorului ulterior). Debitorul din creanța care face obiectul cesiunii se numește debitor cedat și este, ca principiu, un terț (dar cu statut special) față de actul încheiat între cedent și cesionar. Este un terț întrucât de esența convenției de cesiune este faptul că debitorul nu ia parte la semnarea cesiunii de creanță pentru că, dacă ar participa la semnarea acestui act, atunci nu am mai avea de-a face cu cesiune de creanță, ci, mai degrabă, cu o formă de transformare a obligației, și anume cu novația subiectivă; așadar, debitorul cedat nu este parte în contractul de cesiune de creanță, însă, în același timp, reținem că nu poate exista o cesiune de creanță fără existența unui debitor cedat. Dar putem spune că debitorul cedat este, în același timp, și un terț cu un statut special, întrucât în cazul său există câteva particularități, referitoare, în principal, la formalitățile specifice de opozabilitate a cesiunii față de acesta.”.

Într-o altă opinie¹⁹, s-a apreciat că “cesiunea de creanță este un contract bilateral, dar efectul specific al acesteia se produce dincolo de cedent și cesionar, respectiv în raport cu debi-

¹⁸ Tita-Nicolescu, G. – *Delimitări necesare referitoare la modurile de transmisiune și de transformare a obligațiilor în noul Cod civil. Își mai au rostul anumite instituții juridice în dreptul nostru civil?*, Revista Universul Juridic nr. 7/2016, p. 15-29

¹⁹ Retegan, L. – *Cesiunea de creanță în raport cu alte operațiuni juridice triunghiulare*, Studia Universitatis Babes Bolyai – Iurisprudentia nr. 3/2009, p. 3-28

torul cedat care, din momentul îndeplinirii formelor de opozabilitate, urmează să-și îndeplinească obligația față de cesionar. Astfel, cesiunea de creanță se înscrie în categoria operațiunilor juridice triumphiulare. Ca urmare, cesiunea de creanță, mijloc de mobilizare a creanțelor, presupune punerea în scenă a trei persoane, respectiv cedentul, cesionarul și debitorul cedat, producând efecte distincte raportat la patrimoniul fiecăruia dintre aceștia.

Astfel, o operațiune poate implica încă de la origine trei persoane, însă la fel de bine este posibil ca raportul juridic inițial bilateral să facă, în cursul existenței sale, obiectul unei operațiuni triumphiulare, în sensul că un alt raport se grefează pe acesta, astfel că obligația urmează să producă efecte între trei persoane. Cesiunea de creanță se încadrează în această din urmă specie, în sensul că deși debitorul nu consimte la operațiune, are loc o schimbare a creditorului primar. Prin urmare, efectul specific al cesiunii de creanță se produce dincolo de cedent și cesionar, respectiv în raport cu debitorul cedat care, din momentul îndeplinirii formelor de opozabilitate, urmează să-și îndeplinească obligația față de cesionar.”.

Codul civil reglementează și **cesiunea de creanță parțială**, această operațiune putând avea loc când creanța privitoare la o sumă de bani poate fi cedată în parte.

Cu toate acestea, legiuitorul a reglementat în mod expres că creanța ce are ca obiect o altă prestație nu poate fi cedată în parte decât dacă obligația este divizibilă, iar cesiunea nu face ca aceasta să devină, în mod substanțial, mai oneroasă pentru debitor.

Cu privire la **transferul drepturilor**, legiuitorul român a reglementat la art. 1.568 din Codul civil că cesiunea de creanță transferă cesionarului:

- a) toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată;
- b) drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate.

Cu toate acestea, cedentul nu poate să predea cesionarului, fără acordul constitutorului, posesia bunului luat în gaj. În cazul în care constitutorul se opune, bunul gajat rămâne în custodia cedentului.

Există și creanțe care nu pot fi cedate, și anume, nu pot face obiectul unei cesiuni creanțele care sunt declarate netransmisibile de lege, iar creanța care are ca obiect o altă prestație decât plata unei sume de bani poate fi cedată numai dacă cesiunea nu face ca obligația să fie, în mod substanțial, mai oneroasă.

Clauza de inalienabilitate

Legiuitorul a reglementat la art. 1.570 din Codul civil că cesiunea care este interzisă sau limitată prin convenția cedentului cu debitorul nu produce efecte în privința debitorului decât dacă:

- a) debitorul a consimțit la cesiune;
- b) interdicția nu este expres menționată în înscrisul constatator al creanței, iar cesionarul nu a cunoscut și nu trebuia să cunoască existența interdicției la momentul cesiunii;
- c) cesiunea privește o creanță ce are ca obiect o sumă de bani.

Aceste dispoziții legale nu limitează însă răspunderea cedentului față de debitor pentru încălcarea interdicției de a ceda creanța.

Funcțiile cesiunii de creanță

În jurisprudență s-a statuat că principala funcție a cesiunii de creanță nu constă într-o “activitate de recuperare de creanțe, ci un act juridic de dobândire a unor creanțe”²⁰.

Plecând de la această afirmație, în doctrină²¹ s-a apreciat faptul că, prin cele reținute, instanța a evidențiat care este scopul principal al cesiunii de creanță, care se poate confunda cu funcția principală a acesteia (funcția translativă).

²⁰ Curtea de Apel București, Secția a VI-a comercială, *Decizia comercială nr. 58/2008*, <http://www.legeaz.net/>, citată de Fierbințeanu, G., Nazat, B. – *Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător*, *Dreptul nr. 4/2017*, p. 52-61

Doctrina a statuat că această funcție principală a cesiunii de creanță este “îndreptată spre viitor și are drept obiect o creanță care încă nu este scadentă”²². Rolul unei astfel de transmisiuni poate consta în intenția cedentului de a-i face o liberalitate cesionarului, acesta din urmă fiind beneficiarul creanței și a tot ceea ce există în legătură cu aceasta. De asemenea, cesiunea poate fi și cu titlu oneros, cedentul urmărind să procure pentru sine o sumă de bani la care ar fi fost îndreptățit în viitor. Pe de altă parte, cesionarul va aștepta obținerea unui beneficiu ca urmare a cesiunii, acesta urmând a valorifica creanța la valoarea sa nominală, deși a dobândit-o în patrimoniu la o valoare mai mică.

O a doua funcție a cesiunii este aceea de plată, producând un efect extinctiv cu privire la o creanță existentă între cedent și cesionar. Această creanță se va stinge ca urmare a cesiunii în condițiile art. 1.493 Cod civil, care prevede că atunci când, în locul prestației inițiale, este cedată o creanță, obligația se stinge în momentul satisfacerii creanței cedate. Dacă, potrivit înțelegerii părților, obligația în locul căreia debitorul își cedează propria creanță se stinge încă de la data cesiunii, dispozițiile art. 1.586 Cod civil sunt aplicabile în mod corespunzător, cu excepția cazului în care creditorul preferă să ceară prestația inițială.

Ultima funcție este aceea de garanție, prin cesiune cedentul transmițând cesionarului o creanță a sa împotriva unui terț din care cesionarul se poate îndestula atunci când cedentul nu își execută propria obligație față de cesionar.²³

Forma cesiunii de creanță

În cazul cesiunii de creanță, legiuitorul a reglementat că creanța este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului, consimțământul debitorului nefiind cerut decât atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului.

Cedentul este obligat să remită cesionarului titlul constatator al creanței aflat în posesia sa, precum și orice alte înscrisuri doveditoare ale dreptului transmis.

În caz de cesiune parțială a creanței, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a înscrisului constatator al creanței, precum și la menționarea cesiunii, cu semnătura părților, pe înscrisul original.

Efectele cesiunii

Cesiunea de creanță produce efecte între cedent și cesionar, iar acesta din urmă poate pretinde tot ceea ce primește cedentul de la debitor, chiar dacă cesiunea nu a fost făcută opozabilă debitorului, cesionarul putând, în aceleași împrejurări, să facă acte de conservare cu privire la dreptul cedat.

Dacă nu s-a convenit altfel între cedent și cesionar, dobânzile și orice alte venituri aferente creanței, devenite scadente, dar neîncasate încă de cedent, se cuvin cesionarului, cu începere de la data cesiunii.

Doctrina²⁴ a reținut faptul că debitorul creanței cedate are calitatea de terț față de cesiunea de creanță încheiată între cedent și cesionar, fiind cunoscut sub denumirea de debitor cedat. Consimțământul acestuia din urmă nu este necesar pentru validitatea cesiunii, îndeplinirea față de el a anumitor formalități fiind necesară numai pentru opozabilitate. Urmare a cesiunii de creanță, noul creditor al debitorului cedat va fi cesionarul din cadrul contractului de cesiune. Im-

²¹ Fierbințeanu, G., Nazat, B. – *Op. cit.*, p. 52

²² Malaurie, P., Aynes, L., Stoffel-Munck, P. – *Drept civil. Obligațiile*, traducerea ediției a 3-a din limba franceză, Ed. Wolters Kluwer, București, 2010, p. 795

²³ Fierbințeanu, G., Nazat, B. – *Op. cit.*, p. 59-60

²⁴ Fierbințeanu, G., Nazat, B. – *Op. cit.*, p. 53

portant de reținut este că ceea ce se transmite este numai dreptul de creanță, obligația corelativă rămânând în patrimoniul aceluiași debitor.²⁵

În concluzie, cesiunea de creanță are în vedere numai latura activă a raportului juridic de obligații, latura pasivă a acestuia putând face obiectul unei transmisiuni prin intermediul preluării de datorie, reglementată de art. 1.599-1.608 Cod civil.

Comunicarea și acceptarea cesiunii

Codul civil dispune că debitorul este ținut să plătească cesionarului din momentul în care:

- ✓ acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă;
- ✓ primește o comunicare scrisă a cesiunii, pe suport de hârtie sau în format electronic, care arată identitatea cesionarului, identifică în mod rezonabil creanța cedată și, în cazul unei cesiuni parțiale, indică întinderea cesiunii și solicită debitorului să plătească cesionarului.

Înainte de acceptare sau de primirea comunicării, debitorul nu se poate libera decât plătind cedentului.

Atunci când comunicarea cesiunii este făcută de cesionar, debitorul îi poate cere acestuia să îi prezinte dovada scrisă a cesiunii.

O prevedere importantă este aceea că până la primirea unei asemenea dovezi, debitorul poate să suspende plata.

Comunicarea cesiunii nu produce efecte dacă dovada scrisă a cesiunii nu este comunicată debitorului.

Cesiunea unei universalități de creanțe, actuale sau viitoare, nu este opozabilă terților decât prin înscrierea cesiunii în arhivă. Cu toate acestea, cesiunea nu este opozabilă debitorilor decât din momentul comunicării ei.

Potrivit art. 1.579 și 1.583 din Codul civil, față de terți, cesiunea devine opozabilă de la data înscrierii la Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, legiuitorul distingând, așadar, între eficacitatea cesiunii față de debitorul cedat și opozabilitatea acesteia față de terții interesați.²⁶

Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe propus la nivelul Uniunii Europene, care conține un set de norme uniforme privind conflictul de legi, care reglementează opozabilitatea față de terți a cesiunilor de creanțe, are ca scop, așa cum am arătat în cele de mai sus, consolidarea securității juridice și reducerea problemelor practice inerente și a costurilor de natură juridică legate de actuala diversitate de abordări din statele membre.

Propunerea de Regulament prezintă soluții referitor la problema definirii legii care reglementează efectele cesiunii unei creanțe asupra terților, precum și la problema priorității creanței cesionate față de creanțele terților asupra obiectului cesiunii.

Rămâne să așteptăm ca această propunere să devină regulament aplicabil în statele membre, iar ceea ce s-a dorit prin adoptarea de norme uniforme privind conflictul de legi la nivelul Uniunii aplicabile efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe să se și realizeze, respectiv, să fie adusă o valoare adăugată semnificativă pentru piețele financiare. În acest sens, propunerea de Regulament previzionează că, în primul rând, securitatea juridică introdusă de normele uniforme le va permite cesionarilor să respecte cerințele unei singure legi naționale pentru a se asigura că dobândesc titlul de proprietate asupra creanțelor care le-au fost cesionate.

²⁵ Pop, L. – *Cesiunea de creanță în dreptul civil român*, Dreptul nr. 3/2006, p. 9, citat de Fierbințeanu, G., Nazat, B. – *Op. cit.*, p. 53

²⁶ Nicolae, M. – *Strămutarea ipotecii în cazul cesiunii de creanță în temeiul Codului civil*, Dreptul nr. 12/2014, p. 62

Această securitate juridică ar elimina riscul juridic legat în prezent de cesiunile transfrontaliere de creanțe în ceea ce privește pierderile neașteptate și posibilele efecte de domino, creșterea costurilor de tranzacție, oportunitățile de afaceri ratate și reducerea integrării pieței. Normele uniforme privind conflictul de legi stabilite, în special, pentru securizare, recunosc practica marilor operatori care constă în aplicarea legii creanței cesionate cu privire la efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe, dar vizează, în același timp, să le permită operatorilor mai mici să intre pe piața securizărilor sau să își consolideze prezența pe această piață, supunând efectele față de terți ale cesiunilor de creanțe realizate de acești operatori legii țării în care cedentul își are reședința obișnuită. Flexibilitatea prevăzută în normele privind conflictul de legi aplicabile securizării va facilita extinderea pieței securizărilor prin intrarea pe piață a unor noi operatori și prin crearea de noi oportunități de afaceri.

În al doilea rând, uniformitatea normelor privind conflictul de legi între statele membre va garanta aplicarea aceleiași legi naționale pentru soluționarea oricărui conflict de prioritate care apare între cesionar și un reclamant concurent, indiferent care este statul membru a cărui instanță sau autoritate soluționează litigiul.

Astfel, introducerea securității juridice va promova investițiile transfrontaliere, ceea ce reprezintă obiectivul final al propunerii de regulament.

Bibliografie:

1. Aynès Laurent, Malaurie Philippe, Philippe Stoffel-Munck – *Droit des obligations/Drept civil. Obligațiile*, traducerea ediției a 3-a din limba franceză, Editura Wolters Kluwer, București, 2010
2. Fierbințeanu Gabriela, Nazat Bogdan – *Cesiunea unei creanțe constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător*, Dreptul nr. 4/2017
3. Nicolae Marian – *Strămutarea ipotecii în cazul cesiunii de creanță în temeiul Codului civil*, Dreptul nr. 12/2014
4. Pop Liviu – *Tratat de drept civil. Obligațiile, Volumul I - Regimul juridic general*, Editura C.H. Beck, București, 2006
5. Pop Liviu – *Cesiunea de creanță în dreptul civil român*, Dreptul nr. 3/2006
6. Retegan Laura – *Cesiunea de creanță în raport cu alte operațiuni juridice triumphiulare*, Studia Universitatis Babes Bolyai – Iurisprudentia nr. 3/2009
7. Tita-Nicolescu Gabriel – *Delimitări necesare referitoare la modurile de transmisiune și de transformare a obligațiilor în noul Cod civil. Își mai au rostul anumite instituții juridice în dreptul nostru civil?*, Revista Universul Juridic nr. 7/2016
8. Curtea de Apel București, Secția a VI-a comercială, *Decizia comercială nr. 58/2008*, <http://www.legeaz.net/>
9. *Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe*, COM(2018) 96 final din 12.3.2018, 2018/0044 (COD), Bruxelles
10. *Regulamentul (CE) nr. 593/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iunie 2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I)* (JO L 177/4.7.2008)
11. *Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European privind opozabilitatea față de terți a unei cesiuni de creanță sau subrogații și prioritatea creanței ce face obiectul cesiunii sau subrogației față de dreptul unei alte persoane*, COM(2016) 626 final, 29.9.2016, Bruxelles
12. *Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul European referitor la caracterul adecvat al articolului 3 alineatul (1) din Directiva 2002/47/CE privind contractele de garanție financiară*, COM (2016) 430 final din 29.6.2016, Bruxelles
13. *Avizul Băncii Centrale Europene din 18 iulie 2018 cu privire la o propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă efectelor față de terți ale cesiunilor de creanțe* (CON/2018/33) (2018/C 303/02) (JO C 303/2/29.8.2018)
14. *Directiva 2002/47/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iunie 2002 privind contractele de garanție financiară* (JO L 168/27.6.2002)
15. *Legea nr. 287/17.07.2009 privind Codul civil*, republicată (M.O. nr. 505/15.07.2011), cu modificările și completările ulterioare